

เอกสารวิธีการปฏิบัติงาน (Work Instruction: WI)
โรงพยาบาลโคกเจริญ

รหัสเอกสาร : ER-WI-

เรื่อง การเย็บแผล และผ่าฝี

วันที่เริ่มใช้ 1 กันยายน 2555

แก้ไขครั้งที่: 2

		ลงชื่อ	วัน/ เดือน/ ปี
ผู้จัดทำ	งานอุบัติเหตุฉุกเฉิน		1 กันยายน 2555
ผู้ทบทวน	คณะกรรมการ PCT		15 พฤษภาคม 2565
ผู้อนุมัติ	ผู้อำนวยการโรงพยาบาลโคกเจริญ		25 สิงหาคม 2565

	โรงพยาบาลโคกเจริญ หน่วยงาน: อุบัติเหตุฉุกเฉิน รหัสเอกสาร: ER-WI-	หน้า: แก้ไขครั้งที่: 2 วันที่เริ่มใช้: 1 กันยายน 2555
เรื่อง: การเย็บแผลและผ่าฝี	ผู้ทบทวน: คณะกรรมการ PCT	
ผู้จัดทำ: งานอุบัติเหตุฉุกเฉิน	ผู้อนุมัติ: ผู้อำนวยการโรงพยาบาลโคกเจริญ	

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติการประเมินบาดแผลและการเลือกใช้วัสดุในการเย็บแผล
2. เพื่อเป็นแนวทางเฝ้าระวังและป้องกันภาวะแทรกซ้อนที่จะเกิดขึ้นกับผู้ป่วยทั้งก่อนและหลังเย็บแผล
3. เพื่อรักษาให้แผลหายเร็วขึ้น

ขอบเขต

การเย็บแผลและการผ่าฝีในการปฏิบัตินี้เป็นความรับผิดชอบของแพทย์และพยาบาลประจำห้องฉุกเฉิน ผู้ป่วยอุบัติเหตุที่มีบาดแผลฉีกขาดไม่เกิน 24 ชั่วโมง โดยไม่เย็บแผลที่เข้าเกณฑ์ ดังต่อไปนี้ แผลสัตว์กัด แผลไฟไหม้ที่มีการอักเสบติดเชื้อ แผลกดทับ แผลติดเชื้อ

คำจำกัดความ

การเย็บแผล เป็นหัตถการที่อยู่ในขอบเขต ซึ่งผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ สามารถปฏิบัติได้ โดยก่อนปฏิบัติหัตถการใดๆ ควรมีการประเมินบาดแผลก่อน ซึ่งเมื่อมีผู้รับบริการได้รับอุบัติเหตุที่มีบาดแผลมา และต้องลงความเห็น ว่า ควรเย็บหรือไม่ควรเย็บ หากจำเป็นที่จะต้องเย็บ

ผ่าฝี (Incision and drainage: I&D) การผ่าตัดเข้าไปและกรีดเอาหนองหรือสิ่งแปลกปลอมออกจากแผล การผ่ารอยแผลและระบายน้ำหรือถ่ายของเหลวออกจากแผล

หน้าที่ความรับผิดชอบ

พยาบาลที่ได้รับมอบหมาย ทำหน้าที่ ตรวจสอบคำสั่งการรักษา ประเมินบาดแผลและบริเวณที่จะผ่าฝี เลือกวัสดุอุปกรณ์ให้ครบและเหมาะสมหลังจากการเย็บแผลและผ่าฝีเสร็จเรียบร้อยแล้วให้คำแนะนำ การปฏิบัติตัวก่อนจำหน่าย

อุปกรณ์เครื่องมือเย็บแผล

1. ถาดสเตนเลสมีหลุม จำนวน 1 ใบ
2. สำลีก้อนเล็ก จำนวน 5-6 ก้อน
3. ก้อนผ้า จำนวน 15 แผ่น
4. ผ้าสีเหลืองเจาะกลาง จำนวน 1 ผืน
5. ผ้าสีเหลืองผืนเล็ก จำนวน 1 ผืน
6. Tooth forceps จำนวน 1 อัน
7. Needle holder จำนวน 1 อัน
8. Silk, Nylon จำนวน 1 ห่อ

9. เข็ม Cutting กลาง,เล็ก จำนวน 1,1 อัน
- 10.Syring สำหรับฉีดยาชา ตามขนาดของแผล
- 11.ยาชาเฉพาะที่ได้แก่ Xylocaine
12. กรรไกรตัดไหม 1 อัน

การเลือกใช้วัสดุสำหรับเย็บแผล

อวัยวะ	วัสดุ	ขนาด
Scalp	Nylon	2-0 to 3-0
Eyelid	Prolene, Silk	3-0 to 4-0
Face	Nylon	3-0 to 4-0
Mucous mem	Plain , Chromic gut	2-0 to 3-0
Chest , abd , arm , leg	Nylon	2-0 to 3-0
Fingertip	Nylon	3-0 to 4-0
Foot / Toe	Nylon	2-0 to 3-0
Subcutaneous	Nylon	3-0
Muscle	Nylon	3 – 0
Back	Nylon	3 – 0

ขั้นตอนการปฏิบัติการเย็บแผล

หลักการเย็บแผล ยึดหลักปราศจากเชื้อ (sterile Technique)

1. เตรียมชุดเย็บแผลและอุปกรณ์ให้พร้อม
2. เตรียมบริเวณบาดแผลก่อนการเย็บแผล หากมีขนบริเวณที่จะเย็บต้องโกนขนก่อน
3. ทำความสะอาดบาดแผล
4. ฉีดยาชา ควรฉีดเข้าไปในชั้นใต้ผิวหนัง หรือSubcutaneous tissue (สับ-คิว-ทา-เนียส-ทิก-ซู) และควรฉีดให้ถึงก้นแผล ก่อนฉีดยาควรดูดูว่ามีเลือดหรือไม่ ถ้าบริเวณที่ฉีดกว้าง ควรแทงเข็มผ่าน ผิวหนังเพียงครั้งเดียวเมื่อจะเปลี่ยนตำแหน่งที่ฉีดควรถอนเข็มออกมาจนเกือบสุด แล้วจึงเปลี่ยนทิศทาง ของเข็ม โดยไม่ต้องถอนเข็มออกพ้นผิวหนัง
5. เลือกเข็มให้เหมาะสมกับแผลที่เย็บ ถ้าเป็นเข็มตรงใช้มือจับเย็บ ถ้าเป็นเข็มโค้ง ต้องใช้ Needle Holder จับประมาณ 1/3 ค่อนมาทางโคนเข็ม สันด้ายที่จะใช้เย็บเข้าที่รูเข็ม
6. การจับ Needle Holder ควรจับให้ด้ามอยู่ในอุ้งมือโดยสอดนิ้วโป้งกับนิ้วนางเข้าไปใน เครื่องมือ
7. การตักเข็ม โดยปกลงไปตรง ๆ ให้พอเหมาะ ไม่กว้างจนเกินไป โดยตักให้ตั้งฉาก กับผิวหนังหรือเนื้อเยื่อที่จะเย็บใช้ข้อมือหมุนเข็มให้ปลายเสยขึ้น แล้วปล่อย Needle Holder จากโคน เข็มมาจับปลายที่แทงกับผิวหนังอีกด้านหนึ่ง แล้วหมุนเข็มตามความโค้งของเข็ม จัดความยาวของเชือก หรือด้ายที่ใช้เย็บให้เท่ากัน พร้อมกับดึงขอบแผลให้มาติดกัน แล้วผูกเงื่อนตาย ผูกด้ายโดยใช้ปลาย Needle Holder ดึงด้ายของมือซ้าย

ทำเป็นบ่วงอยู่ที่ปลาย Needle Holder เอา Needle Holder รอดบ่วงที่ทำขั้นนี้ไปจับปลายด้ายอีกข้างหนึ่ง ใช้ปลาย Needle Holder ดึงปลายด้ายรอดเข้าบ่วง ดึงให้ ตึง แล้วเอาด้วยมือซ้ายคล้องปลายเข็มซึ่งจับปลาย ด้ายอีกข้างหนึ่งอยู่ ดึงเข็มให้ปลายด้ายเข้าบ่วงแล้วดึง ให้ตึงใช้กรรไกรตัดไหม ตัดด้ายโดยให้เหลือโคนไว้ยาว ประมาณครึ่งเซนติเมตรจะเย็บก็เข็มก็สุดแล้วแต่ ความยาวของแผลโดยทั่วไปจะเย็บแต่ละฝีเข็มห่างกัน ประมาณ 1 เซนติเมตร ในกรณีที่มีแผลใหญ่มากอาจเย็บตรงกลางเสริมได้ และกรณีที่แผลใหญ่มากอาจตัดเข็ม 2 ครั้ง

การตัดไหม

แผลที่บริเวณใบหน้า ตัดไหมประมาณวันที่ 5

แผลที่หนังศีรษะ ตัดไหมประมาณวันที่ 7 – 10

บริเวณข้อ, มีการเคลื่อนไหว ตัดไหมประมาณวันที่ 10 – 14

ขั้นตอนการปฏิบัติการผ่าฝี

เตรียมอุปกรณ์ เตรียมความพร้อมด้านร่างกายและจิตใจผู้ป่วย ดำเนินการปฏิบัติให้คำแนะนำการดูแลหลัง ทำ I&D

1.เตรียมอุปกรณ์ในการทำ I&D

- 1.1 Set ทำแผล
- 1.2 ผ้าสีเหลืองเจาะกลาง
- 1.3 สำลี ก๊อส
- 1.4 Syring สำหรับฉีดยาชา ตามขนาดของแผล
- 1.5 Povidine ,Nss.Irrigate
- 1.6 Blade เบอร์ 11 สำหรับกรีดแผล
- 1.7 gauze drain สำหรับใส่แผล
- 1.8 ยาชาเฉพาะที่ ได้แก่ Xylocaine

วิธีปฏิบัติ

- 1.ใส่ถุงมือ sterile ใช้ Povidine ทำความสะอาด บริเวณที่จะกรีด
- 2.ใช้ผ้าเจาะกลางวางบริเวณฝี
- 3.ฉีดยาชาเฉพาะที่บริเวณที่จะกรีด
- 4.ใช้ใบมีดชาดเบอร์ 11 เจาะบริเวณที่นุ่มที่สุด แล้วหงายคมขึ้นข้างบน กรีดตามแนวยาวของร่อง ผิวหนัง (skin crease)
- 5.ขยายปากแผลให้กว้างด้วย Arterial Forceps ให้หนองไหลออกมาให้หมด
- 6.ใช้ Curettage ขูดเนื้อตาย เนื้อเน่าออกให้หมด ฉีดล้างด้วยน้ำเกลือจนแผลสะอาด
- 7.ใช้ Gauze drain ชุบน้ำเกลือหรือยาฆ่าเชื้อโรคสอดเข้าไปในแผลให้เต็มแต่อย่าอัดแน่นแล้วปิด แผลด้วย gauze สะอาด

8.แนะนำการดูแลแผล ไม่ให้แผลเปียกน้ำ ทำแผลทุกวันแนะนำการรับประทานยาปฏิชีวนะตามแผนการรักษา ให้รับประทานอาหารที่มีโปรตีน เพื่อส่งเสริมการหายของแผล

คำแนะนำผู้ป่วยก่อนกลับบ้าน

- รักษาแผลให้แห้งและสะอาด และไม่ให้แผลเปียกน้ำจนกว่าแผลจะหาย
- ไม่ให้เปลี่ยนผ้าปิดแผลหรือแกะผ้าปิดแผลเอง
- รับประทานอาหารที่มีประโยชน์
- ให้สังเกตอาการผิดปกติที่ควรมาโรงพยาบาล ได้แก่ ไข้ ปวดแผลมากกว่าปกติ บวมแดง แสบร้อน

แผลมี Discharge ซึมมาก เป็นต้น

ตัวชี้วัด

1. ร้อยละของการปฏิบัติตามแนวทางการเย็บแผลและผ้าฝอยอย่างถูกต้อง ร้อยละ 100
2. ไม่เกิดภาวะแทรกซ้อนจากการเย็บแผลและผ้าฝอย ร้อยละ 95

บรรณานุกรม

แก้วจันทร์ทิพย์ ไชยสุริยะ.หลักวิธีปฏิบัติเบื้องต้นกรณีฉุกเฉิน. พิมพ์ครั้งที่1. กรุงเทพฯ:ยุโรปา เพรส บริษัท จำกัด.2540.

คณาจารย์สถาบันพระบรมราชชนก.การบำบัดทางการพยาบาล.กรุงเทพฯ: ยูทธรินทร์
การพิมพ์,2542.

ธนารักษ์ สุวรรณประไพศ.การรักษาพยาบาลโรคเบื้องต้น.พิมพ์ครั้งที่3. เชียงใหม่ โครงการตำราคณะ พยาบาล
ศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่,2539.

พรทิพย์ คำพอ. การรักษาพยาบาลเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่1. กรุงเทพฯ: แม่ทสปอยท จำกัด,2543.

เรืองศักดิ์ ศิริผล.คู่มือปฐมพยาบาลการช่วยเหลือในภาวะฉุกเฉิน. พิมพ์ครั้งที่1. กรุงเทพฯ:บริษัทนานมีบุ๊คส์
จำกัด. 2541.

ตารางการแก้ไข

ครั้งที่	วัน เดือน ปี	รายละเอียดที่แก้ไข
1	12 มิถุนายน 2560	ขั้นตอนการทำ I&D
2	7 พฤษภาคม 2565	ตัวชี้วัด